

JAKOST OBILOVIN 2010

Sborník vybraných příspěvků z odborné konference Pekařská jakost odrůd pšenice ozimé registrovaných v roce 2010 (Baking quality of winter wheat varieties registered in 2010)

Horáková, V., ÚKZÚZ

Užitný směr odrůdy pšenice, v současné době především stanovení kategorie jakosti z pohledu pekařského využití nebo vhodnost odrůdy pro výrobu sušenek a keksů patří spolu s výnosovým potenciálem odrůdy mezi hlavní faktory rozhodující o registraci odrůdy. Kvalita odrůdy je geneticky podmíněna, ale stejně jako ostatní živé organismy i pšenice reaguje na podmínky prostředí a jakost finálního produktu je významně ovlivněna prostředím tj. ročníkem, lokalitou a agrotechnikou pěstování. Úkolem registračního řízení je odhadnout úroveň základních kvalitativních parametrů odrůdy a míru kolísání těchto parametrů v měnících se prostředích. Limitujícími faktory jsou především délka registračního řízení (3 roky) a počet stanovení v rámci ročníku.

Jakost odrůd registrovaných v roce 2010 byla sledována ve sklizňových ročnících 2007–2009. Celkem bylo registrováno osm odrůd, šest odrůd bylo zařazeno do pekařské kategorie kvalitní (A) a dvě odrůdy do kategorie chlebové (B).

Základní parametry pro stanovení pekařské jakosti:

- objem pečiva
- vaznost mouky
- Zelenyho test
- obsah dusíkatých látek v sušině
- objemová hmotnost
- číslo poklesu

Doplňkové parametry:

- tvrdost
- alveografické hodnocení

Odrůdy registrované v roce 2010 – raný sortiment

Bodyček

Bodyček je pekařská kvalitní (kategorie A) velmi raná odrůda. Rostliny má nízké, méně odolné proti poléhání. Zrno má středně velké až malé.

Odrůda je středně odolná proti napadení rzí pšeničnou a padlím travním na listu a v klasu, méně odolná proti napadení listovými skvrnitostmi, odolná proti napadení braničnatkou plevovou v klasu.

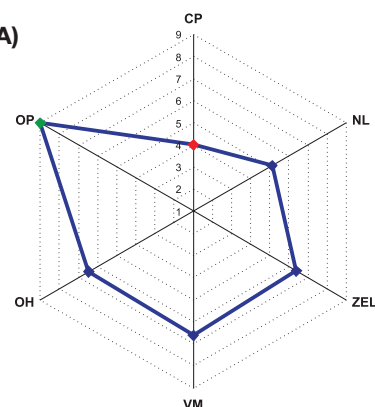
Dle provokačních testů je středně odolná až odolná proti napadení rzí travní, odolná proti napadení rzí plevovou, středně odolná proti napadení fuzariózami klasů pšenice, odolná proti vymrzání.

Výnos zrna odrůdy Bodyček je v zemědělských výrobních oblastech kukuřičné a obilnářské středně vysoký, v zemědělských výrobních oblastech řepařské a bramborářské nízký.

Objem pečiva má velmi vysoký, obsah dusíkatých látek středně vysoký, hodnota Zelenyho testu je středně vysoká, vaznost mouky středně vysoká až vysoká, hodnota čísla poklesu nízká, objemová hmotnost středně vysoká až vysoká.

Udržovatel: RAGT Czech s.r.o.

Bodyček (A)

Jindra

Jindra je pekařská kvalitní (kategorie A) poloraná osinatá odrůda. Rostliny má středně vysoké, středně odolné proti poléhání. Zrno má středně velké.

Odrůda je středně odolná až odolná proti napadení padlím travním na listu a braničnatkou plevovou v klasu, středně odolná proti napadení padlím travním v klasu a rzí pšeničnou, středně až méně odolná proti napadení listovými skvrnitostmi.

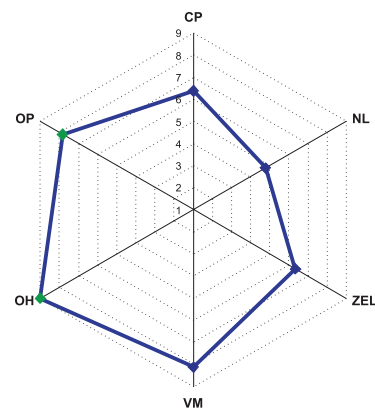
Dle provokačních testů je středně odolná proti napadení rzí travní, odolná proti napadení rzí plevovou, středně až méně odolná proti napadení fuzariózami klasů pšenice, náchylná k vymrzání.

Výnos zrna odrůdy Jindra je v zemědělských výrobních oblastech kukuřičné, řepařské a obilnářské vysoký, v zemědělské výrobní oblasti bramborářské středně vysoký.

Objem pečiva má vysoký, obsah dusíkatých látek středně vysoký, hodnota Zelenyho testu je středně vysoká, vaznost mouky vysoká, hodnota čísla poklesu středně vysoká, objemová hmotnost velmi vysoká.

Udržovatel: Limagrain Central Europe Cereals, s.r.o.

Jindra (A)

Elly

Elly je pekařská kvalitní (kategorie A) poloraná odrůda. Rostliny má středně vysoké, méně odolné proti poléhání. Zrno má středně velké.

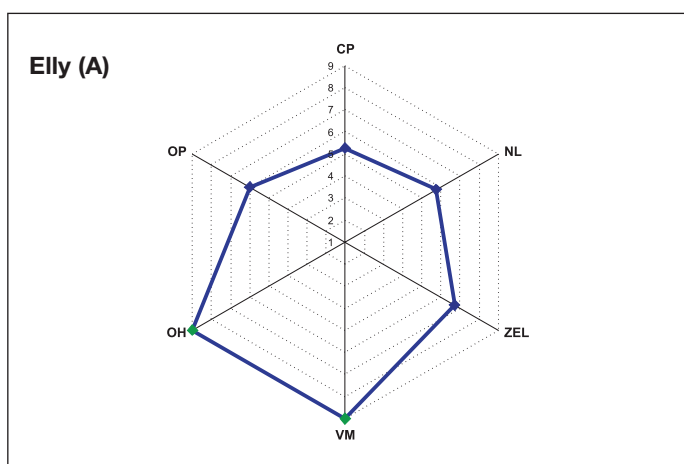
Odrůda je středně odolná proti napadení padlím travním na listu a v klasu, listovými skvrnitostmi, braničnatkou plevovou v klasu a rží pšeničnou.

Dle provokačních testů je středně až méně odolná proti napadení rží travní, odolná proti napadení rží plevovou, méně odolná proti napadení fuzariózami klasů pšenice, středně odolná proti vymrzání.

Výnos zrna odrůdy Elly je v zemědělských výrobních oblastech kukuřičné, řepařské a obilnářské vysoký, v zemědělské výrobní oblasti bramborářské středně vysoký.

Objem pečiva má středně vysoký, obsah dusíkatých látek středně vysoký, hodnota Zeleného testu je středně vysoká až vysoká, vaznost mouky velmi vysoká, hodnota čísla poklesu středně vysoká, objemová hmotnost velmi vysoká.

Udržovatel: SELGEN, a.s.

Graindor

Graindor je pekařská kvalitní (kategorie A) poloraná odrůda. Rostliny má středně vysoké, středně odolné proti poléhání. Zrno má středně velké.

Odrůda je středně odolná proti napadení padlím travním na listu a v klasu, listovými skvrnitostmi a rží pšeničnou, středně odolná až odolná proti napadení braničnatkou plevovou v klasu.

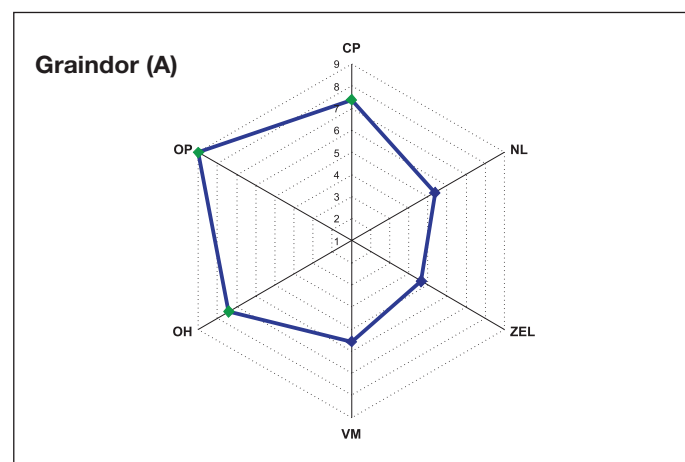
Dle provokačních testů je středně odolná proti napadení rží travní, středně odolná proti napadení rží plevovou, středně odolná proti napadení fuzariózami klasů pšenice, náchylná k vymrzání.

Výnos zrna odrůdy Graindor je v zemědělské výrobní oblasti kukuřičné středně vysoký až vysoký, v zemědělských výrobních oblastech řepařské a bramborářské vysoký, v zemědělské výrobní oblasti obilnářské velmi vysoký.

Objem pečiva má velmi vysoký, obsah dusíkatých látek středně vysoký, hodnota Zeleného testu je středně vysoká, vaznost mouky středně vysoká, hodnota čísla poklesu vysoká, objemová hmotnost vysoká.

Udržovatel: GIE Unisigma, Francie

Zástupce v ČR: B O R, s.r.o.

Odrůdy registrované v roce 2010 – základní sortiment

Aladin

Aladin je pekařská kvalitní (kategorie A) pozdní odrůda. Rostliny má středně vysoké, středně odolné proti poléhání. Zrno má středně velké.

Odrůda je středně odolná až odolná proti napadení padlím travním na listu a rží pšeničnou, středně odolná proti napadení padlím travním v klasu, listovými skvrnitostmi a braničnatkou plevovou v klasu.

Dle provokačních testů je středně odolná proti napadení rží travní, odolná proti napadení rží plevovou, středně až méně odolná proti napadení fuzariózami klasů pšenice, méně odolná proti vymrzání.

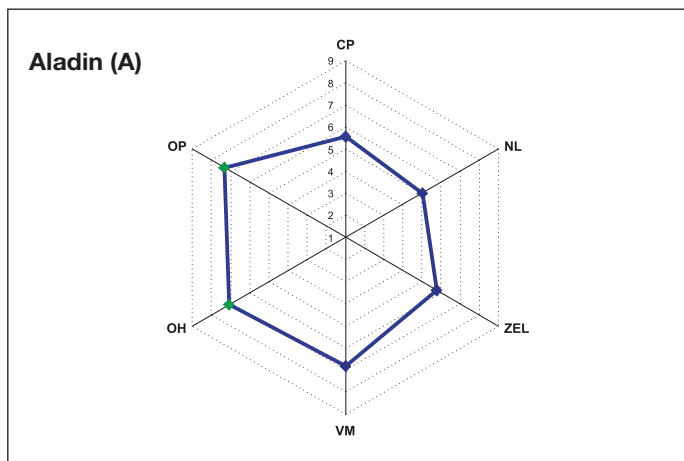
Potravinářská kvalita (2007–2009) – raný sortiment

Odrůda	Číslo poklesu – šrot	Obsah dusíkatých látek	Sediment. test (Zelený)	Vaznost mouky	Objemová hmotnost	Měrný objem pečiva	Tvrdość – PSI	Tažnost těsta – L	Rezistence těsta – P	Poměrové číslo – P/L	Deformační energie – W
Jednotka	s	%	ml	%	g.l ⁻¹	ml	%	mm	mm		J.10
Samanta	367	13,6	36	56,1	809	541	24	100	61	0,64	205
Bohemia	400	14,0	64	–	790	–	15	121	83	0,71	311
Baletka	346	12,8	37	57,0	805	546	17	89	77	0,92	223
Secese	309	12,6	48	58,5	800	495	13	76	91	1,23	259
Bodyček	316	13,0	49	59,5	793	593	16	117	75	0,65	261
Jindra	387	12,8	49	61,3	816	556	14	119	71	0,64	249
Elly	353	13,2	52	62,6	818	528	13	66	101	1,68	232
Graindor	417	13,1	37	58,3	802	569	14	111	57	0,55	177
MD 0.05	35	0,2	5	2	9	47	2	23	10	0,34	35
Průměrováno	36	36	14	14	44	13	6	6	6	6	6

Výnos zrna odrůdy Aladin je v zemědělských výrobních oblastech kukuřičné, řepařské a obilnářské vysoký, v zemědělské výrobní oblasti bramborářské středně vysoký.

Objem pečiva má vysoký, obsah dusíkatých látek středně vysoký, hodnota Zeleného testu je středně vysoká, vaznost mouky středně vysoká až vysoká, hodnota čísla poklesu středně vysoká, objemová hmotnost vysoká.

Udržovatel: Deutsche Saatveredelung AG, Německo
Zástupce v ČR: OSEVA PRO s.r.o.

Brentano

Brentano je pekařská kvalitní (kategorie A) středně raná odrůda. Rostlina má středně vysoké, méně odolné proti poléhání. Zrno má středně velké až malé.

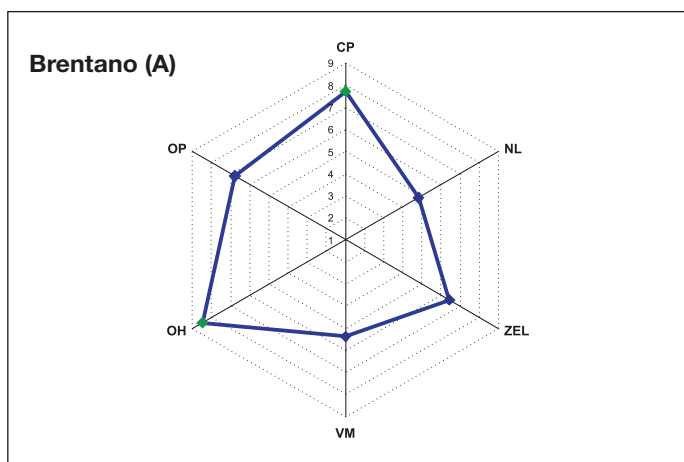
Odrůda je středně odolná proti napadení padlím travním na listu a v klasu, braničnatkou plevovou v klasu a rzí pšeničnou, méně odolná proti napadení listovými skvrnitostmi.

Dle provokačních testů je středně odolná proti napadení rzí travní, středně odolná proti napadení rzí plevovou, méně odolná až náchylná k napadení fuzariózami klasů pšenice, méně odolná proti vymrzání.

Výnos zrna odrůdy Brentano je v zemědělských výrobních oblastech kukuřičné a bramborářské vysoký, v zemědělské výrobní oblasti řepařské středně vysoký a v zemědělské výrobní oblasti obilnářské velmi vysoký.

Objem pečiva má středně vysoký až vysoký, obsah dusíkatých látek středně vysoký, hodnota Zeleného testu je středně vysoká, vaznost mouky středně vysoká, hodnota čísla poklesu vysoká, objemová hmotnost vysoká až velmi vysoká.

Udržovatel: Saatzucht J. Breun GdB, Německo
Zástupce v ČR: B O R, s. r. o.

Henrik

Henrik je pekařská chlebová (kategorie B) pozdní odrůda. Rostlina má středně vysoké, středně odolné proti poléhání. Zrno má středně velké.

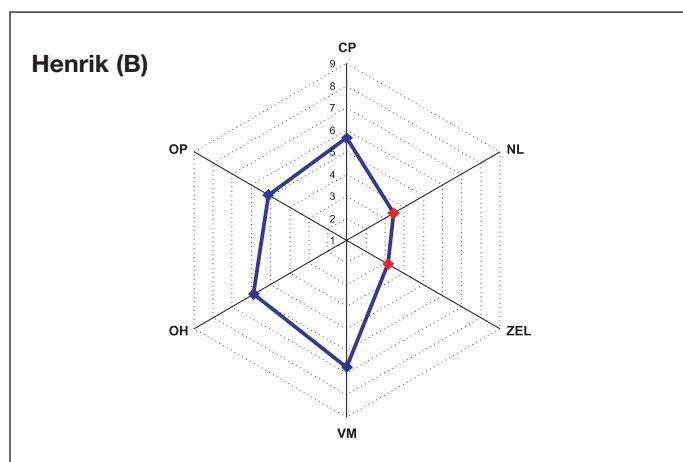
Odrůda je středně odolná až odolná proti napadení padlím travním na listu, středně odolná proti napadení padlím travním v klasu, listovými skvrnitostmi, braničnatkou plevovou v klasu a rzí pšeničnou.

Dle provokačních testů je méně odolná proti napadení rzí travní, odolná proti napadení rzí plevovou, středně až méně odolná proti napadení fuzariózami klasů pšenice, méně odolná proti vymrzání.

Výnos zrna odrůdy Henrik je v zemědělských výrobních oblastech kukuřičné, řepařské, obilnářské a bramborářské velmi vysoký.

Objem pečiva má středně vysoký, obsah dusíkatých látek nízký, hodnota Zeleného testu je nízká, vaznost mouky středně vysoká až vysoká, hodnota čísla poklesu středně vysoká, objemová hmotnost středně vysoká.

Udržovatel: Nickerson International Research SNC, Francie
Zástupce v ČR: Limagrain Central Europe Cereals, s.r.o.

RW Nadal

RW Nadal je pekařská chlebová (kategorie B) polopozdní až pozdní odrůda. Rostlina má středně vysoké, méně odolné proti poléhání. Zrno má středně velké.

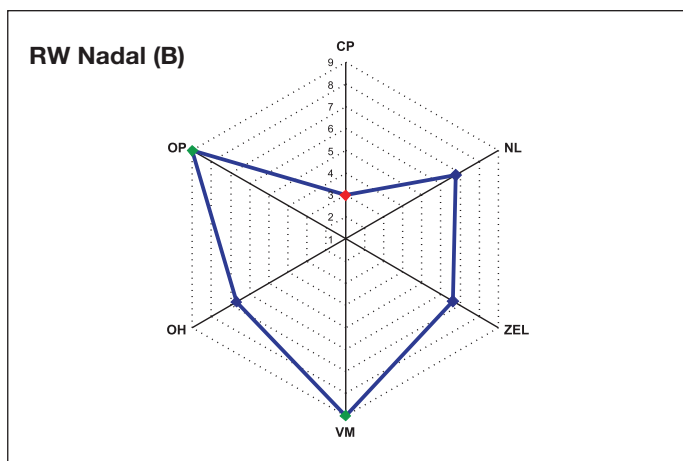
Odrůda je středně odolná až odolná proti napadení padlím travním na listu a rzí pšeničnou, středně odolná proti napadení padlím travním v klasu a braničnatkou plevovou v klasu, středně až méně odolná proti napadení listovými skvrnitostmi.

Dle provokačních testů je středně odolná proti napadení rzí travní, odolná proti napadení rzí plevovou, méně odolná proti napadení fuzariózami klasů pšenice, méně odolná proti vymrzání.

Výnos zrna odrůdy RW Nadal je v zemědělských výrobních oblastech kukuřičné, řepařské a obilnářské vysoký, v zemědělské výrobní oblasti bramborářské středně vysoký.

Objem pečiva má velmi vysoký, obsah dusíkatých látek středně vysoký až vysoký, hodnota Zeleného testu je středně vysoká až vysoká, vaznost mouky velmi vysoká, hodnota čísla poklesu nízká, objemová hmotnost středně vysoká až vysoká.

Udržovatel: RAGT Czech s.r.o.

Pekařská jakost odrůd ozimého žita registrovaných v roce 2010

Pekařská jakost žita je odlišná od pšenice. Bílkoviny žita mají podstatně menší význam než bílkoviny pšenice. Základem pekařské jakosti je u této plodiny sacharidoamylasový komplex.

V průběhu registračního řízení je z mlynářských charakteristik hodnocena objemová hmotnost a podíl předního zrna. Z pekařského hlediska je prováděn pekařský pokus, stanovuje se číslo poklesu, obsah dusíkatých látek a od roku 2008 i amylografické hodnocení.

V roce 2010 byla u žita registrovaná pouze jedna odrůda typu populace.

Dankowskie Diament je polopozdní odrůda typu populace. Odrůdu v ČR zastupuje firma OSEVA, AGRO Brno, spol. s r.o.. Udržovatelem je firma DANKO Hodowla Roslin, Sp. z o.o., Polsko.

Rostliny má středně vysoké, středně odolné proti poléhání před sklizní. Zrno má středně velké.

Odrůda je středně odolná proti napadení padlím travním, středně odolná proti napadení rží žitnou, středně odolná proti napadení rží travní, středně až méně odolná proti napadení komplexem listových skvrnitostí.

Výnos zrna odrůdy Dankowskie Diament je v rámci sortimentu odrůd typu populace v neošetřené variantě pěstování vysoký, v ošetřené variantě pěstování středně vysoký.

Objemovou hmotnost má středně vysokou, obsah dusíkatých látek středně vysoký, hodnotu čísla poklesu vysokou, podíl předního zrna středně vysoký až nízký.

Potravinářská kvalita (2007–2009) – základní sortiment

Odrůda	Číslo poklesu – šrot	Obsah dusíkatých látek	Sediment. test (Zelenvy)	Vaznost mouky	Objemová hmotnost	Měrný objem pečiva	Tvrдость – PSI	Tažnost těsta – L	Rezistence těsta – P	Poměrové číslo – P/L	Deformační energie – W
Jednotka	s	%	ml	%	g.l ⁻¹	ml	%	mm	mm		J.10
Samanta	370	13,6	35	55,3	799	519	25	76	67	0,94	185
Meritto	332	12,5	33	-	797	-	13	91	69	0,82	179
Cubus	434	12,9	53	-	793	-	15	81	103	1,35	284
Akteur	398	14,3	60	-	811	-	15	120	72	0,60	322
Biscay	402	12,4	24	-	761	-	14	76	48	0,64	99
RW Nadal	288	13,6	50	61,6	786	619	13	122	62	0,52	212
Aladin	366	12,9	44	58,9	790	526	13	84	81	1,01	242
Henrik	367	12,3	26	58,8	778	493	14	89	53	0,66	126
Brentano	430	12,8	49	57,3	803	518	14	90	80	0,91	270
MD 0.05	28	0,3	4	2	7	51	1	25	10	0,31	39
Průměrováno	36	35	15	15	44	14	6	6	6	6	6

Mechanické a technologické vlastnosti (2007–2009)

Jednotka	Typ odrůdy	Objemová hmotnost	Podíl předního zrna (> 2,2 mm)	Obsah dusíkatých látek v sušině	Číslo poklesu	Amylografické maximum	Teplota mazovatění maximum	Měrný objem pečiva
Jednotka		kg.hl ⁻¹	%	%	sec	A.J.	°C	ml
Picasso	H	72,6	83	9,0	281	-	-	-
Matador	SP	74,1	82	9,3	226	-	-	-
Askari	H	73,1	84	8,8	238	-	-	-
Recrut	P	74,2	82	9,2	228	-	-	-
Conduct	P	74,8	85	9,2	237	-	-	-
Dankowskie Diament	P	74,3	80	9,6	274	413	75,6	753
Gonello	H	75,7	83	8,5	292	678	77,5	765
MD 0.05		0,3	2	0,5	16	85	5,5	42
Počet pokusů		52	52	9	15	6	6	6